

Jan Willem Tunderman (1903-1942) was een gereformeerde predikant in Groningen (Nederland), die zich verzette tegen het nationaal-socialisme en in concentratiekamp Dachau omkwam.

Aanvankelijk werkte Jan Willem ('Wim') op een effectenkantoor, maar hij wilde graag predikant worden. Hij trouwde met Bastiaantje ('Jeanne') Kurpershoek (geb. 1904), die een zwakke gezondheid had. Het huwelijk bleef kinderloos.

Hij volgde de opleiding theologie aan de Vrije Universiteit. In 1933 werd hij predikant te Vrouwenpolder en Gapinge en in 1938 deed hij zijn intrede in de gereformeerde kerk in de wijk Helpman te Groningen. Hij stelde de verflauwing van de Europese christenheid aan de kaak en waarschuwde tegen het nationaal-socialisme en de verafgoding van Hitler.

Uit een preek over Dan. 9:15-19:

"Van duizenden kansels in het christelijk Europa wordt de Christus van de Schriften niet meer beleden. Men dient God maar zoals het vrome hart ingeeft en niet zoals God het in Zijn Woord bevolen heeft. Daarom is de kerk van kracht beroofd. Buiten de kerk en tegenover de kerk is het moderne levensinzicht opgekomen, het ongelooft, dat al duizenden van de kerk heeft afgetrokken, de geest van de tijd, die het hele leven voet voor voet aan de invloed van de kerk probeert te onttrekken en zo groeit tot een macht, die de kerk meer en meer gaat benauwen. Men zegt soms goede vrienden met de kerk te willen blijven, zoals nu weer in Duitsland. Maar laat de kerk daar het eens wagen één woord van kritiek te spreken. Dan is het met de vriendschap gedaan, dan schreeuwt men van verraad aan de nationale zaak en aan het ras."

In januari 1942 werd Tunderman gearresteerd door de Sicherheitsdienst, misschien op verdenking van verzetsactiviteiten. Tot juni zat hij vast in het Huis van Bewaring. Uit deze gevangenschap is één brief van hem overgebleven, waarin hij schrijft:

"Als God de ploegschaar door ons leven trekt, doet Hij dat om ons leven vruchtbaarder te maken dan voorheen. Vooral in dat opzicht hoop ik straks voor een nieuw stuk leven te staan. Laat daarom niemand moedeloos zijn".

In juni werd Tunderman via kamp Amersfoort weggevoerd naar Dachau. Daar werd hij met anderen aan een medisch experiment door kamparts Waldemar Wolter blootgesteld. Door toediening van etter van zieke mensen stierf hij uiteindelijk op 26 december 1942, het was Tweede Kerstdag.

Zijn vrouw Jeanne schreef in een boekje: "Ik weet dat hij zijn leven wil verliezen om Gods wil, om Christus' wil, wiens dienstknecht hij is, ook in de banden. Maar het woord Gods is niet gebonden. (...) Ik ben niet zo moedig en opgewekt meer als in de eerste tijd. Ik ben bang geworden om hoop te koesteren. Wat zie ik aldoor uit naar tekenen dat de oorlog zal ophouden. En als ik aan de winter denk, dan heb ik angst. Maar ik moet alles laten in Gods hand. (...) O, laat mij, al biddende om zijn behoud en wederkeer, toch bedenken dat ik als ik hem missen moet, toch in de allergrootste smart mij bij Hem verschuilen kan."

Op 8 januari 1943 ontving zij het bericht dat haar man was overleden: "Vandaag kwam het bericht dat 2de Kerstdag door den dood in het leven is overgezet mijn eigen dierbare man. ... Ik behoef hem dus niet meer te verzorgen, niet meer op hem te wachten, gene vurige gebeden meer voor hem op te zenden. Ons leven zal niet meer samen gaan. Mijn God, Uw weg is wonderlijk. Gij doet uw tarwegraan rijpen, en haalt het in Uw schuur. Laat mij ook rijp worden voor Uw korenschuur, Heere, en laat mij in die voetsporen

mogen volgen. Ik heb gezien waarheen ze voeren, en de uitkomst is mij goed. Laat in alles Uw Naam verheerlijkt worden, en geef dat mijn begeerte Uw Koninkrijk niet in de weg staat."

Jeanne overleed enkele maanden na de dood van haar man op 4 april 1943.

Geschriften

- Marnix van St. Aldegonde en de subjectivistische stromingen in de Nederlanden der 16e eeuw. Jaar van publicatie: 1940.
- Het offer van het leven in dienst van het leven der opstanding. Groningen: Jan Haan, 1943. Pagina's: 16. [Gedigitaliseerd exemplaar](#) op Delpher.nl.
- 't Beginsel der eeuwige vreugde. 52 catechismuspreken door Ds. J.W. Tunderman. 2 delen, 1949.

Meer informatie

Website aan hem gewijd: <http://www.jw.tunderman.net>

H.J. Spier, [Het offer van het leven](#). In memoriam op www.jw.tunderman.net

Jan T. Oldenhuis, [Oorlog; het tere kleinood van een gewonde vrouw](#). Op DeReformatie.nl.

Bronnen

Jan T. Oldenhuis, [Oorlog; het tere kleinood van een gewonde vrouw](#). Op DeReformatie.nl